

Szíriai Szent Efrém imájáról

A nagyböjtnek nem az a célja, hogy egy kicsit lefogyjunk vagy megeddzük akaratainkat azzal, hogy nehezebb körülmények közé helyez-zük testünket a nem-evéssel. Minden köte-lezettség a nagyböjti ha-gyományban, arra irá-nyul, hogy megnyílhas-son a szívünk, és fel-színre kerüljön Isten ut-áni vágyunk, amit ké-nyelemmel és ezerféle vigasztalással elnyom-tunk magunkban.

A böjt fel akarja tá-masztani szívünk szom-ját az Istennel való kö-zösségre, amit egyhá-zunk szertartásai ki is fejeznek számunkra. A szertartások egyfajta ra-gyogó szomorúságot su-gároznak. A szertarta-sok menete hosszabb, méltóságtelebber

/Szent Bazil liturgiája,

Előre megszentelt áldozatok liturgiája/, előtérbe kerül a bűnbánat de átjárja az öröm. Szomorúság és öröm egyszerre. Szomorúság az Istennel való kapcsola-tom miatt, mert távol vagyok Tőle, és

örvendezés, mert felismertem ezt és most útban vagyok Felé. Mint a tékozló fiú, aki rájön eltékozolt életére és elindul haza. Elindulásunkat Is-ten igazolja, mivel bűn-bánatunkra irgalmával válaszol.

A Nagyböjt egyik leggyakrabban elmon-dott imája Szíriai Szent Efrém fohásza, amit a nagyböjt imájának is lehet nevezni:

Életem Ura és U-ralkodója, ne engedd hozzám a jóra való restség, könnyelmű-ség¹, pénzvág és meg-szólás szellemét!

/Metánia - meghaj-lás vagy leborulás/

Ajándékozd in-kább szolgádnak a jó-zanság², alázatosság, állhatatosság és szere-tet lelkét!

¹ Az eredeti szövegben itt szétszórtság szerepel, amit a magyar fordító könnyelműségnek írt.

² A görög szó – szófroszúné – itt nem csak józan-ságot, hanem mértékletességet és tiszta-ságot is jelent.

/Metánia/

Igen Uram Királyom! Add meg, hogy megismerjem bűneimet és meg ne ítéljem felebarátomat, mert áldott vagy örökkön örökké. Ámen.

/12 metánia következik a vámszedő fohászaival/

Isten, légy irgalmas nekem, bűnös- nek!

Szíriai Szent Efrém atya Istentől ih-letett módon fogalmazza meg a bűnbá-nat jellemvonásait, és emlékeztet nagy-böjti erőfeszítésünkre.

A nagyböjti erőfeszítések fontossá-gánál meg kell említenünk, hogy azok azért nehezek és szükségesek, mert nem csupán „bűnösök” vagyunk, hanem „lelki betegek” is, és meg kell gyógyul-nunk ahhoz, hogy teljesen Isten felé tudjunk fordulni. A lelki betegségek teljesen áthatják életünket, és szinte lehetetlenné teszik a megtérést.

A szentatyák szerint az egyik ilyen alapvető betegség a **restség**. Ez nem egyszerű lustaság, hanem valamiféle ernyedtt passzivitás, ami azt sugallja, hogy nem kell semmilyen változás. Úgy érhető ez tetten leginkább, hogy min-dennemű lelki buzdításra közönnel válaszolunk, vagy azt mondjuk legbelül: „Ugyan mire jó ez?”

A szentatyák főbűnnek nevezik, mert ez a lelki restség olyan természetű, hogy minden üdvösségre irányuló lépést alap-jaiban megakadályoz.

Evagriosz Pontikosz atya „*minden bűn gyökerének nevezi*”, amiből a **szét-szórtság** következik. Ez jellemző az „**akédiára**”, vagyis a csüggedtség vagy

szomorúság állapotára, amit minden lelkiatya az egyik legveszedelmesebb kísértésnek tekint a lelki életben.

Szerapion Apát így tanít erről: „*A szomorúságot és a lanyhaságot semmi-lyen külső ok nem szokta előidézni. Hi-szen tudjuk, hogy akik a magányban élnek és semmilyen emberi közösségbe nem tartoznak, még azokat is milyen gyakran és kegyetlenül zaklatja! Hogy ez mennyire így van, arról mindenki igen könnyen, tapasztalatból meggyőződhe-tik, ha magányban él, és ismeri a belső ember küzdelmeit.*”³

Az „**akédiát**” úgy is felismerhetjük, hogy az ember képtelen bármiféle jót vagy pozitívát elismerni: minden nega-tívizmusba és pesszimizmusba torkollik.

A szentatyák ilyenkor démonikus erőkről beszélnek, mert ez az állapot épp olyan hazug mint az Ördög maga.

Szíriai Szent Efrém mondja, hogy a „*csüggedtség a lélek öngyilkossága*”, mert ha ez hatalmába keríti az embert, akkor képtelen meglátni a világosságot, és képtelenné válik arra is, hogy vágyjon utána.

Ebben az állapotban az ember **egois-tává** válik, mivel ha az emberi élet nem irányul Istenre, nem figyel az örök érté-kekre, akkor önmaga válik középponttá, és minden más dolog, akár az emberek is, csak az ő kielégülését fogják szolgál-ni. Ezért különös módon megjelenik a **hatalomvágy**. Mivel nem Isten Ura az életemnek, ezért saját magamat teszem a

³ Johannes Cassianus Az egyiptomi szerzetesek tanítása I. rész 140. oldal /Pannonhalma – Tihany, 1998./

világ középpontjába, és akár megjelenhet az abszolút felettes Én is. Ettől kezdve pedig minden magunkról szól: az **én** szükségleteimről, az **én** elképzeléseimről, az **én** boldogságomról, az **én** értéktételeimről.

Ebben az állapotban az ember nem érzékeli helyesen a másik embert. Mindent és mindenkit magunk alá akarunk gyúrni. Leginkább nem a mások feletti hatalmaskodásban fejeződik ki ez a lelki állapot, hanem úgy jelenhet meg, hogy közömbösséget, megvetést tanúsít érdeklődés, tisztelet és megértés helyett.

Szent Efrém fohászának utolsó negatív tartalma, aminek leküzdéséért Istenhez könyörög, hogy „*ne engedje hozzá*” **a megszólást**, amit szellemnek nevez.

A beszéd az ember egyik legnagyobb ajándéka Istentől, de a legnagyobb veszélyt is jelenti.

A szentatyák ebben látják az isteni kép „pecsétjét”, hiszen maga Isten nyilatkozta ki magát Igében /**Jn 1,1**/

A szó az igazság eszköze, de az örögi hazugság eszköze is. Mivel pozitív ereje hatalmas, negatív ereje is borzasztó. Így érthető, hogy ha a szó eltér isteni eredetétől és céljától, akkor üressé válik, ami „*hathatósan támogatja a restséget, a szétszórtságot, a hatalomvágyat, és pokollá változtatja az életet. A bűn hajtóerejévé válik.*”⁴

Szíriai Szent Efrém atya fohászainak második egysége a bűnbánat pozitív céljait fogja össze.

⁴ Alexander Schmemmann Olivier Clément A nagybőjt és a Húsvéti Titok 48. oldal Kairosz Kiadó Bp. 2007

A **józsanság** itt csak az egyik jelentése az eredeti görög szónak, mert jelentheti a mértékletességet és a tisztaságot is, de a szláv imában „teljes épséget” mondanak.

Az ember teljes gyógyulását, „épségét” Isten adja megbocsátó irgalmával. (v.ö. Mk 2, 3-10)

Nem a magunk erejéből, erőfeszítéséből, hanem Isten kegyelméből kapjuk a „gyógyulást”. Csak a helyesen végzett imára és magatartásunkra kell ügyelnünk.

Ne imádkozunk a farizeus módján, aki kérkedve, dicsekedve állt Isten előtt a templomban hanem „**alázatot, állhatatosságot**” és „**szeretetet**” kell kérnünk! Úgy tesszük ezt, mint akik megvagyunk győződve, hogy ezek nélkül elveszünk. Úgy kérjük, mint akik meggyőződünk arról, hogy ezeket nem lehet Isten kegyelme nélkül a lelkünkbe táplálni, mert pont az ellenkezőjét tapasztaljuk a szívünkben. Ennek felismerésével mély meghajlásokat téve kérünk és könyörgünk.

Mindegyik felsorolt pozitív tulajdonság közül az „**alázat**” a legfontosabb. Csak az **alázat** képes az igazság meglátására és elfogadására. Az alázat pont az ellenkezője a kevélységnek, ami „megítéli és elítéli felebarátunkat”, és hamis képzeteket táplál saját magunkról, embertársainkról, az egész világról.

Szíriai Szent Efrém imái után leborulásokat végzünk. Bevonjuk a testet a lélek könyörgésébe, kifejezve ezzel a böjt lényegét: a test állati ösztöneit alárendeljük a lélek, a szellem nagyságának.

A keresztény aszkézis magatartása ez, amikor helyreáll az egyensúly: nem a test zsarnokoskodik a lélek fölött, hanem templom lesz, ami hordozza a lélek életét. A keresztény aszkézis így nem a test megvetésére irányul, hanem az

egyensúly megteremtésére, ami abban a mozdulatban is kifejeződik, amikor az imádkozó leborul a földre, kifejezve a bűnbánatot, az alázatosságot, ami az engedelmisség „pszichoszomatikus” jele.

Dr. Estok Péter:

Denevérek – az éjszaka veszélyeztetett vadászhajói

A denevérek minden bizonnyal a legkülönlegesebb emlősállatok közé tartoznak. Ők az egyedüli emlősök, amelyek valódi repülésre képesek, a fajok jó része ultrahangok segítségével tájékozódik, de emellett szemükkel is látnak és a Föld mágnességét is érzékelik. Több mint 1100 fajukat ismeri a tudomány, de rejtett életmódjuknak köszönhetően jó néhány faj vár még leírásra. A denevérek nagy fajszáma mellett a csoport sajátossága a rendkívüli morfológiai és életmódbeli változatosság is. Testméretük széles határok között váltakozik, a legkisebb denevér – mely egyben a legapróbb emlősfaj is – a Délkelet-Ázsiában élő sertésorrú denevér, csupán három centiméter körüli testhosszal rendelkezik és mindösszesen 2 gramm a testtömege, míg legnagyobb egy repülőroka-faj, mely másfél kilogrammos is lehet és szárnyfesztávolsága megközelíti a két métert. A denevérek többsége rovarévi, vannak nektárral, gyümölcsökkel táplálkozók, de kisebb

gerinceseket fogyasztó fajok is. Talán a legközismertebbek – és a denevérek rossz híréért leginkább „felelősek” – a vérrel táplálkozó fajok, melyekből mindösszesen három él, jó messze tőlünk, Dél- és Közép-Amerikában. A denevérek nagyon fontos szerepet töltenek be az ökoszisztémában, a rovarfogyasztó fajoknak kiemelten jelentős szerepe van a különböző rovarok – köztük a kellemetlen és súlyos betegségeket terjesztő szúnyogok illetve sok mezőgazdasági kártevő – állományának a szabályozásában, a nektár és gyümölcsfogyasztó fajok pedig sok trópusi növény beporzásában, illetve magvainak terjesztésében nélkülözhetetlenek. A denevérfajok többsége kifejezetten társas állat, trópusi, szubtrópusi területeken előfordulnak milliós egyedszámú denevérrakományok is. Sajnos a denevérek a veszélyeztetett állatok közé tartoznak, a kedvezőtlen emberi hatások miatt sok faj állománya jelentős csökkenést mutat és több denevér

vérfajt kihalásuk miatt örökre elveszítetünk.

A 39 európai denevérfajból hazánkban 28 előfordulását bizonyították eddig a kutatók. Magyarország denevérfaunája tehát fajokban gazdagnak tekinthető, emellett több veszélyeztetett fajnak jelentős állománya található meg itt.

Szűkebb pátriánk, a Bükk hegység Magyarország legértékesebb denevérelőhelyei közé tartozik, kiterjedt erdősegei és nagyszámú barlangja ideális körülményeket teremt a különböző igényű fajok számára, de az itt megtalálható nagyobb épületek, templomok, kastélyok padlásain is jelentős nagyszámú denevérolóniák találhatóak meg. A Bükk fokozottan védett denevérfajai a hosszúszárnnyú és kereknyergű patkósdenevér,

melyek egész évben, barlangokban tartózkodnak. Az odúlakó fajok között legritkábbnak számító óriás korai denevér előfordulása igazi kuriózum, a Felső-tárkányi-tó mellett fogott, kölyköt nevelő nőstények alapján sikerült bizonyítani a faj magyarországi szaporodását. Leggyakoribb denevérfajunk a korai denevér, mely szintén odúlakó, de az utóbbi évtizedek során sok példány telepedett meg épületekben is, elsősorban panelházak hézagaiban. A legkisebb európai denevérfaj a törpe denevér, melynek rovarokra vadászó, ügyes röptű egyedei gyakran láthatóak egri parkokban is.

Denevéreink élete sajátos éves ciklust mutat. Tavasszal ébrednek fel több hónapos, dermedt állapotban töltött telelésükből, és rövidebb-hosszabb vándorút után érkeznek meg nyári tanyahelyeikre. Egyes fajok jelentős, olykor 1000 km-nél is nagyobb távolságra vonulnak telelőhelyeikről. A nőstények nyáron ún. kölykezőkolóniákat alkotnak és ott hozzák világra kölykeiket. A hímek ilyenkor elkülönülten, általában magányosan élnek. A kölyöknevelés során az anyaállatoknak továbbra is táplálkozniuk kell, így a kölyköket, melyek igen hamar megtanulnak önállóan kapaszkodni, a tanyahelyen hagyják, de néhány nőstény mindig vigyáz rájuk, így tulajdonképpen óvodákat hoznak létre. A kölykök

röpképessé válása és megerősödése után a szülőkolónia felbomlik, és a denevérek a párzó és telelőhelyekre vonulnak. A hidegek beálltával, késő ősszel vagy a tél elején megkezdik a telelést, mely kis megszakításokkal akár a tavasz közepéig is eltarthat.

A denevérek kivétel nélkül nemzetközi védelmi egyezmények által érintett védett, fokozottan védett állatok. A denevéreket főleg élőhelyeik elvesztése fenyegeti. Az idős, odvas fákat is tartalmazó, természetes erdőterületek kiterjedése jelentősen lecsökkent, az igen változatos szerkezetű, nagy síkvidéki folyóárterek a folyószabályozásnak estek

áldozatul. A barlangi turizmus élénkülése a korábban létező nagy barlangi kolóniák megszűnését eredményezte. A barlangban telelő denevérek megzavarása különösen veszélyes az állatokra nézve, ugyanis ha a hibernációs időszakban többször háborgatják a denevért, minden alkalommal jelentős mennyiségű energiát veszít testének felmelegítésével és nem marad elegendő tartaléka a hideg tél, vagy a táplálékszegény tavasz átvészelésére. Az épületlakó denevéreket a templomtornyok és padlások lezárása és az épületek éjszakai kivilágítása veszélyezteti, valamint egyes fakonzerváló szerek is tömeges pusztulást okozhatnak közöttük. A hazai denevérfajok kivétel nélkül rovarfogyasztók, így a különböző rovarirtószerek jelentős hatást gyakorolhatnak rájuk, mely esetenként szintén végzetes lehet. Meg kell említeni az ember szándékos denevérpusztítását is (ami szerencsére a szemléletformálás és a természetvédelmi oltalom miatt ritkán fordul elő), mely első-

sorban a különböző tévhitnek tudható be, mint például „a denevér beleragad a hajba”, „kiszívja az ember vérért” vagy „megrágja a kamrában a szalonnát”. Természetesen ezek a babonák minden alapot nélkülöznek, magyarul nem igazak.

A denevérek a természet nagyon fontos részét képezik, a hazánkban is megtalálható rovarevő fajok számtalan káros és kellemetlen éjszakai rovar elfogyasztásával kifejezetten hasznosnak tekinthetők (bár e kategorizálást a modern biológiában már nem használják). Betöltött ökológia szerepüktől függetlenül e rendkívül specializált életmódú, igen különös testfelépítésű és viselkedésű teremtmények nagyon sok izgalmat és élményt jelentenek azok számára, akik a megismerés szándékával fordulnak feléjük, vagy egyszerűen csak időnként megsemmisítik a napnyugta után rovarokra vadászó denevéreket. Vigyázzunk ezekkel a különleges állatokkal!

Krasznay Mónika:

Teológiai és lélektani megfontolások a tőzsdézésről

Bevezetés – célkitűzés

Egy, a nagybőjtre készülő lapban meglehetősen furcsán hangozhat a fenti cím. A félreértések eloszlátása végett azonban rögtön e cikk elején tisztáznunk kell célunkat. Senkit nem áll szándékunkban a tőzsde világába bevezetni, vagy arra buzdítani, hogy megtakarítása-ly ilyen befektetésbe helyezze.

Nem is kívánunk szakszerű tőzsdei ismereteket, kereskedési alapokat átadni – egyebek mellett a megfelelő szakértelem hiánya miatt.

Célunk mindössze az, hogy ezen „profán” tevékenység néhány emberi aspektusának mélyebb átgondolásához impulzusokat adjunk, és továbbgondolásra buzdítsunk.

- Oszlassuk el a begyökeresedett egyoldalú általánosításokat (pl. „bűnös dolog” – „a pénz a mindenem”)
 - Alakítsunk ki helyesebb, egészségesebb viszonyt az anyagi javakhoz, mely a földi élethez nélkülözhetetlen – de nem lehet úr fölöttünk.
 - A tőzsde világa és az ezzel foglalkozó emberek mélyebb megismerése segítsen hozzá a meg / elítélések megszűntetéséhez.
 - Vizsgáljuk felül a saját viszonyunkat a pénzhez, anyagi javakhoz – önkritikusan, őszintén, beismerve (de nem elítélve) esetleges rejtett vagy nyilvánvaló kötődéseinket, elfojtásainkat és ebből fakadó ítélezésünket.
 - Merjük beismerni, hogy sokkal könnyebb valamit elfojtani, tiltani, tagadni, mint megtanulni vele helyesen bánni!
 - A tőzsdézésről, pénzről, stb. a negatívumok le nem tagadása mellett igyekeztünk arra is kiterjed, hogy milyen emberi erények, lelki képességek műveléséhez segíthet hozzá e kereskedési forma, illetve melyek megléte szükséges hozzá, s hogy ezek milyen korrelációban állnak a klasszikus teológiai erényekkel, keresztény-biblikus értékekkel.
- Igyekszünk mindezt a tudományoság által megkövetelt, lehető legobjektívabb távolságtartás és tárgyilagosság mentén elvégezni, a teljesség igénye nélkül.

Viszonyunk a pénzhez

„Senki sem szolgálhat két úrnak: vagy gyűlöli az egyiket, a másikat pedig szereti, vagy ragaszkodik az egyikhez, a másikat pedig megveti. Nem szolgálhatok az Istennek is, a Mammonnak is.” (Mt 6, 24-25)

A pénzről szólva hitüket gyakorló, buzgó keresztények körében igen gyakori (de nem kizárólagos!) az a szélsőséges vélemény, amit alapvetően a fenti jézusi szavakra alapoznak: A pénz rossz, így a hozzá való viszony sem lehet jó, és minél gazdagabb valaki, annak annál nehezebb bejutni a mennyek országába.⁵

Nagyon nehéz vitatkozni az ilyen állításokkal, mivel biblikusan igazoltak, és maga Jézus mondta...

Vitatkozni semmiképpen nem is áll szándékunkban, de árnyaljuk a kérdést! A Szentírásból kiragadott mondatokra épített teológiai vélemény nélkülözi a tudományosságot, és csorbítja a Kinyilatkoztatás üzenetét is. Jézus számára nem önmagában a pénz (vagy bármely teremtetett dolog) volt rossz vagy veszélyes, hanem az *ahhoz való viszonyulás!*

Egyházunk hosszú történelme számtalan példát szolgáltat arra, hogy hogyan lehet élni látszólag teljesen pénztelenül, sőt, minden egyéb (vagyont) tárgy nélkül is, tökéletes krisztusi életet! Ezt semmiképpen nem vonhatjuk kétségbe és nem hagyhatjuk figyelmen kívül. De mindezek mellett is igaz hogy nem csak szellemi lények vagyunk, hanem testiek is!

⁵ Vö. Mk 10, 25.

Létünk különböző szintű szükségleteinek kielégítése pedig meghatározott rangsor szerint történik: először a fizikai szintűeket, aztán a lelki és a szellemi szükségleteket kell kielégíteni (vö. Maslow-féle piramis⁶).

Az Ószövetség népe számára különös jelentőséggel bírt a gazdagság: Isten kegyelmét, áldását jelentette és jelezte számukra. Meglehetősen fejletlen túlvilági képzetek voltak, jobbára a teljes megsemmisülést, vagy az árnyékvilágban folyó valamiféle „halvány-létet” feltételeztek a halál után, tehát többnyire a földi életre és itteni örömökre koncentráltak! Csak az Újszövetségben jelennek meg a szellemi természetű értékek, és ezek előtérbe helyezése a földi dolgokkal szemben. Jézus radikalizmusa válasz is volt a kortársak életvitelére - amennyiben kezdett a vagyon úrrá válni sokak számára. Akiknek nem az elvonulás, a vagyonról való teljes lemondás a hivatása, hanem az, hogy családról, vagy csak önmagáról gondoskodjon, kikerülhetetlen téma a pénz.

⁶ Maslow ösztönzési rendszere szerint a (lét)szükségleteknek létezik egy hierarchiája, amelyet piramis formában ábrázolt. Szerinte a piramis különböző szintjein található szükségletek csak akkor lépnek fel, ha az alattuk lévő szükségletek legalább részben kielégítettek. (Pl. egy éhez és ruhátlan ember nem lesz motivált magasabb rendű értékek megvalósítására, amíg ezen alacsonyabb rendű, fizikai szükségleteit ki nem elégíti.) A piramis alulról felfelé a következőképpen épül fel: fiziológiai szükségletek, biztonság és védelem, szeretet és összetartozás, önbecsülés, önmegvalósítás. Tegyük hozzá, hogy ez a rendszer nem minden esetben érvényesül. (Sokszor rendelünk alá magasabb rendű szükségleteknek alacsonyabb rendűeket.)

Miért éppen a tőzsde?

A tőzsdézés egy eléggé átfogó, sok mindent magában foglaló tevékenység. Mi csak egyik szeletére, a devizatőzsdére térünk ki, az ún. Forexre⁷. A gyors meggazdagodás, az anyagi függetlenség elnyerése, a kötetlen munkaidő és a főnök nélküli „munkahely”reményében sőt ígéretével hirdetik a különböző brókercégek, s ami még vonzóbbá teszi: kis tőkével is elkezdhető. Ez mind igaz, de vigyázat, ez az ismert legkockázatosabb befektetési forma, amely jelentős anyagi veszteséget, sőt gyakran a teljes tőke elvesztését is eredményezheti! Mindezek figyelembevételével és hozzáátve azt, hogy hazánkban sokszor nagyon nehéz munkahelyet találni, kétségtelenül egy vonzó lehetőség sokak számára, *akiknek a tőzsdézéshez van affinitásuk*. Elérhető közelségbe hozza a vágyott anyagi biztonságot és szabadságot.

A Forex rejtelmektől, a fundamentális és technikai elemzésektől, stratégiáktól és gazdasági összefüggések elemzésétől eltekintünk. Bennünket az ember érdekel, aki keresztény, és Forexezni akar, akit ezentúl trédernek⁸ nevezünk.

A jó tréder jellemvonásai

A profi tréderek, brókerek szerint a tőzsdén elért sikerek a szaktudás mellett nagy részben pszichológiai folyamaton, emberi tulajdonságokon múlnak. Ezek a tulajdonságok pedig igen-igen hasznosak az élet más területein is, s

⁷ Foreign Exchange (Fx) – Nemzetközi Devizapiac.

⁸ Az angol 'trade' – kereskedik szóból. 'Trader' – kereskedő.

kapcsolatban állnak a keresztyén aszkézissal is!

- A jó tréder *nem szabad, hogy pénzéhes, kapzsi* legyen! Ez a tulajdonság a legnagyobb szakmai tudás mellett önmagában is elegendő a bukáshoz.
- Nagy *önfegyelemmel* kell, hogy rendelkezzen. Akkor is követnie kell a stratégiáját, ha mindenki mást javasol, vagy ha úgy látja, pillanatnyilag kedvezőtlen a helyzet.
- Az *elszántság, kitartás* szintén nélkülözhetetlen. Ha kell, órákig mozdulatlanul ülve nézi a monitort, lemond minden másról, mert nem hagyhatja ott a kereskedést. Kitartás kell ahhoz is, hogy a kisebb-nagyobb bukások után újra és újra felálljon, kutasson, módszereket, stratégiákat tanuljon, tökéletesítse tudását – és ne engedjen a kétségbeesésnek, ami nagyon könnyen magával ragadhatja az embert.
- *Alázatos* legyen. *Higgyen és engedelmesskedjen* a tapasztaltabbaknak, a nagyobbaknak. Gyakran fordul elő kezdő trédereknél, hogy a Forex-szel való alig pár hetes ismeretség után azonnal valódi számlát akarnak nyitni, és nagy összeget feltéve kockáztatják családjuk megélhetését, egy szebb jövő reményében. Mindezt egy általuk „biztosnak vélt módszer” miatt. A tőzsde azonban nem így működik. Az igazi nagy emberek évekig tanulnak, gyakorolnak demó számlán, és valódi pénzzel is csak fokozatosan, kis összeggel, kis kötésgésséggel, a lehető legkevesebbet kockáztatva haladnak előre. Lemondva egyben a hirtelen nagy meggazdagodás esélyéről is. Ez

nem könnyű feladat, amikor már odáig eljut a tréder, hogy élő kereskedést folytasson. De alázat kell és önfegyelem a piaccal szemben is: trend ellen kereskedni biztos bukás, nem lehet szembe menni az árral.

- Elmaradhatatlan a lelkesedés, reménykedés, *ambíció* mindig megújuló képessége.
- A jó tréder különösen *nem lehet felelőtlen*. Döntései következményeit csak ő vállalhatja, nem okolhat senkit a veszteségért. Ehhez *merészség és következetesség* kell.
- De elmaradhatatlan jellemző a *professzionalizmusra való törekvés, az önbizalom, a türelem, az önkritika, valamint az elkötelezettség, elszántság, rendíthetetlenség*.
- *Érzelmektől való függetlenség* (nem jelent érzelem-mentességet): talán az egyik legfontosabb pszichológiai faktor a kereskedésnél. Tetteinket az öröm elnyerése, fájdalom elkerülése alapján kategorizáljuk tudat alatt, védekező mechanizmusaink is ennek megfelelően működnek, és igyekeznek az öröm felé terelni. A hosszabb ideig tartó stresszt, amit esetünkben egy rosszul megválasztott pozíció eredményez, nem bírjuk sokáig, és idő előtt (áthágva a stratégia szabályait) lezárjuk, ezzel elkönnyelve az egyébként lehet, hogy csak átmeneti veszteséget. Vagy hamis öröm reményében rúgjuk fel a szabályokat, ugyanilyen eredménnyel. Ezt elkerülendő fejlesztik ki az expert advisor-okat (kereskedő robotokat).

Ezek a sikeres tréder legfontosabb tulajdonságai. Elmondható, hogy ez a tevékenység, igenis, jellemformáló is lehet. „A tőzsdézés – ahogy André Kostolany óta tudjuk – a személyiségfejlesztés magaskiskolája.” Aszkézist igényel, a szó eredeti értelmében (askeo, gör. – gyakorlom). Láthatjuk tehát, hogy kiváló eszköz lehet nemcsak az anyagi biztonság megteremtéséhez, hanem egy szilárd jellem kialakításához is. Itt az eszközön és a feltételes módon van a hangsúly: a Forexezés önmagában se nem jó, se nem rossz. Mint ahogy sok mindent az életben, az ember, a felhasználó tesz jóvá vagy rosszá. Egy szikével életet lehet menteni, de kioltani is lehet. Ezért óvakodjunk az elhamarkodott ítéletektől.

Zárszó – avagy megfontolások lelki fejlődésünkre nézve

A gondolataink táplálják érzelmeinket. Az érzelmekből vágyak lesznek, ezekből pedig szenvedélyek. A keleti atyák szerint a szenvedélyek természetesen és természetellenesen is lehetnek. Minden vágy, szenvedély, mely nem az Istenre irányul (legyen az mégoly jó, de teremtett dologra irányuló), természetellenes. Csak az Istenre irányuló szenvedélyeket nevezik természetesnek, mint-hogy az ember eredeti rendeltetése az Istennel való egység. Sem gondolatainkat, sem vágyainkat nem tudjuk azonban elfojtással helyes irányba terelni. Az elfojtott pénzvágy tudatalanunkban még nagyobb erővel hat, amely gyakran nyilvánul meg a másik ember ilyen irányultságának éles bírálásában, megvetésében.

A keresztyén ember életében Krisztus kereszthalálának és feltámadásának kell megnyilvánulnia, ez a misztika útja. Ahhoz, hogy a szenvedélymentességre eljussunk, meg kell halnunk a szenvedélyeink számára. Ennek több útja lehetséges. A lelki élet mesterei szerint a gyengébbek ne harcoljanak gondolataikkal (pl. pénz), hanem figyeljenek másra (pl. ismételjék Jézus nevét.) Csak az erőseknek engedik a gondolatokkal való küzdelmet. Ismét másoknak az lehet az út az önmegtagadáshoz és lemondáshoz (pl. pénzvágy kiirtása), ha előbb beleveti magát teljesen, kiélvezi a pénzszeretet. Nem lehet lemondani arról, amit meg sem kapunk. Legfeljebb elfogadni lehet, hogy nincs, de ez gyakran csak keserű beletörődés, amit hajlamosak vagyunk megideologizálni és keresztyén erényként feltüntetni önmagunk és mások előtt is. Ami pedig a (ön)nevelést illeti: minél inkább tiltunk valamit, az annál vonzóbb lesz. Klasszikus példa: ha azt mondjuk, „ne gondolj a piros elefántra” – azonnal és elkerülhetetlenül megjelenik a képe az agyban. S amerre nézünk, arra haladunk. Forma 1-es pilótákat úgy oktatnak, hogy a korlát helyett az utat nézzék, ugyanis mihelyt a korlátra pillantanak („jaj, csak nehogy nekimenjek”), azonnal abba az irányba száguldanak. Tiltás helyett megoldásra koncentrálnunk, és/vagy tegyünk erőfeszítést a helyes viszonyulás kialakítására. Ez nehezebb, mint tiltani, de eredményesebb...

A nagybőjtben Krisztus halálának és feltámadásának ünneplésére készülünk, önmegtagadással, önküresítéssel. Szokásos aszketikus gyakorlatainkat kiegészítve...

szíthetjük azzal, hogy merünk szembenézni saját sötétségeinkkel, merjük elfogadni azokat és nem eltitkolni vagy elfojtani. Hibáink kijavításához az út önmagunk tökéletlenségeinek elfogadá-

sán át vezet. Ehhez alázat kell, annak beismerése, hogy nem vagyunk tökéletesek, hogy egyedül képtelenek vagyunk fejlődni, ugyanakkor Isten így szeret bennünket, ahogyan vagyunk.

Évfordulók-sorsfordulók

Bartók Béla:

„Portugáliában már régen...”

Ez volt a címe X. Piusz pápa enciklikájának, amelyet 1911. május 24-én adott ki az egyház és állam 1911. április 20-án Portugáliában történt szétválasztásával kapcsolatban.

Az antiklerikalizmus első hulláma Portugáliában 1834-ben jelent meg, amikor Dom Pedro kormánya idején minden konventet és kolostort feloszlattak és egyidejűleg bezártak néhány alapfokú nevelőintézetet is. A XIX. század végén Portugália Európa egyik legelmaradottabb országa volt, a mezőgazdaságban a nagybirtokok uralkodtak, és a nyomor egyik okának a dúsgazdag katolikus egyházat tartották. A XX. század elején a gazdasági, társadalmi és politikai válság hatására köztársasági felkelések, egyházellenes zavargások és diáklázadások törtek ki és évente tízezrek vándoroltak ki. I. Károly király, aki a kormányfőnek teljhatalmat adott, bombamerénylet áldozata lett, II. Mánuel pedig engedékenyebb volt, de két év alatt hat kormány sem tudott rendet tenni.

1910 augusztusában a republikánusok sikert arattak a választásokon, majd a lisszaboni helyőrség és a nép felkelése október 5-én megdöntötte a monarchiát. Október 10-én a köztársasági kormány Teófilo Braga vezetésével eltörölte a királyságot, a király Angliába menekült. Az új antiklerikális rendszer politikáját az egyház ellen irányította, bezáratta a jezsuita rendházakat, amelyeket reakciónak nyilvánított, katolikus papokat és szerzeteseket börtönzött be és betiltotta a vallásos tevékenységek nyilvános gyakorlását. Az állami hitoktatást megszüntették, bevezették a polgári házasságot és a válás jogát, és az államban és a politikában a vallásra való hivatkozási pontokat megszüntették. A forradalom és a köztársaság, amely a katolikus egyház ellensége volt, itt is az állam és az egyház szétválasztásának eszközához nyúlt, mint az 1789-es francia forradalom, az 1917-es mexikói és az 1931-es spanyol alkotmány. Az egyházellenes forradalom részeként a püspököket kutasították egyházmegyéjükből, a klerikusok tulajdonát elkobozta az állam, megtiltották a reverenda viselését, minden kis és - 5

kivételével - minden nagy szemináriumot bezártak. Az 1918. február 22-i törvény már csak két szemináriumot engedélyezett az országban, de ezek sem kapták vissza vagyonukat. A szerzetesrendeket kiutasították az országból, ami 31 rendet érintett, amelyeknek tagjai 164 rendházban éltek, bár 1917-ben néhány rendnek megengedték, hogy visszatérjen. A vallásos oktatást betiltották mind az elemi mind a középfokú iskolákban, a vallási esküket és az egyházi adókat szintén megszüntették. Ezek a változások készítették arra X. Piusz pápát, hogy portugál nyelven írt enciklikájában fókuszolt figyelmet fordítson a portugáliai paptestvérekre és hívekre.

A pápa az állam és az egyház szétválasztásáról szóló törvényt bünként bélyegezte meg, mert kíméletlen gyűlöletet szít az egyház ellen. Felsorolta a republikánusok egyes intézkedéseit és törvényeit, fájjalta a szabad vallásgyakorlás jogainak korlátozását, a papok üldözését, letartóztatását és elítélte a beiai és portói püspökök zaklatását. X. Piusz határozott kemény szavakkal mondott ítéletet a portugáliai egyházüldözés fölött: „Mi, apostoli tekintélyünknel fogva elítéljük és visszautasítjuk az egyház és állam szétválasztásáról a Portugál Köztársaságban hozott törvényt. Ez a törvény megveti Istent és elutasítja a katolikus hitet, megsemmisíti a megállapodásokat, amelyeket Portugália és az Apostoli Szentszék között kötöttek, megszentelteleníti a természeti törvényt és az egyház tulajdonát, korlátozza az egyház szabadságát, megtámadja isteni alkotmányát, megbántja és sérti a római pápa, a püspöki rend, a portugál papság és a

nép valamint a világ katolikusainak méltóságát.” A pápa kinyilvánította, hogy ezek az állami rendelkezések érvénytelenek és a keresztények számára nem teljesíthetők.

X. Piusz a reményben való állhatatosságra hívta fel testvéreit ígérve hogy Isten segítségével minden jobbra fog fordulni. A papokat, püspököket és minden klerikust nyílt ellenállásra szólított fel, mert értelmesebb szegényen de szabadon élni mint megalkudni és a rabszolgaként dolgozni. („... egyhangúlag kinyilvánították, hogy inkább nyervek vissza szolgálatotok szabadságát minden vagyontok elvesztésével mint hogy értéktelen nyugdíjak kedvéért szolgásgától szenvedjétek...”)

A Szentatya leszögezte, hogy a személyes szabadságnak mindennél fontosabbnak kell lennie, és legfőbb kötelesség legyen a keresztény közösségek összefogása és az egyház megóvása, a világ többi püspökét pedig felszólította portugáliai testvéreik támogatására.

1911 augusztusában elfogadták az alkotmányt, de a földreformot, az államigazgatás reformját és a hadsereg átalakítását elhalasztották. 1911-12-ben minden püspököt kiutasítottak, 1921-ig pedig újabb forradalmak, államcsínyek és felkelések következtek. Az egyház ebben az időszakban az egyházellenes törvények elleni küzdelemre és a katolikusok jogaira koncentrált, így került sor egy katolikus központ megalakítására 1917-ben. Ezek a fáradozások 1926-ban egy nemzeti zsinaton és 1933-ban a Katolikus Akció megalakulásával értek a csúcspontra. A vallási élet megélénkülé-

se vezetett az 1917. évi fatimai Mária-jelenésekhez és az abból következő zarándoklatokhoz. A politikai rend azonban csak erőszakkal állt helyre, mert egy 1926-os katonai puccs után Portugáliában 1928-ban Oliveira Salazar került hatalomra, aki 1974-ig volt az

Csirmazné Cservenyák Ilona:

Böjti ételek

Az alábbi ételreceptek Rakacáról származnak. Csirmazné Cservenyák Ilona segítségével adjuk át ezeket a böjti ételeket egy kis magyarázattal, amiből megtudjuk, hogy egy ősi görögkatolikus egyházközségben hogyan böjtöltek.

„Tót származású apai nagyszüleim a Borsod megyei Rakacán laktak. Tőlük tanultam a következő ételeket, sokat közülük még ma is főzök, ezek a kedvenceim. Ilyen a lecskés /kockatészta/ bableves, a paradicsomos macsanka /mártás/, a töltött káposzta, a kukorica zsámiska. stb.

A következőkben olyan ételeket írok, amit mi gyermekkorunkban nagyszüleimmel együtt a nagyböjti időben fogyasztottunk. A nagyböjt első napja és minden péntek szigorú böjt volt. Akkor még tejet és tojást sem fogyasztottunk. A hétfő és szerdai nap már enyhébb böjt volt. Akkor tejes és tojásos ételeket ettünk. Nagymamám a szombati napokon is böjtöt tartott. Édesanyám többször a Húsvét előtti böjtöt úgy tartotta, hogy 40 napig nemcsak a hústól, de a tejes és tojásos ételektől is tartózkodott.

ország diktátora. Az egyházellenes intézkedések tehát csak egy szűk érdekcsoport és nem a nép érdekét képviselték, hiszen nem sikerült megszüntetni a szegénységet és nem oldotta meg a gazdasági és társadalmi válságot.

A böjt megkezdésekor a konyhai edényeket kisurolták, hogy ne maradjon benne szír, és utána csak olajjal vagy vajjal főztek. Nemcsak léleekben, de testben is készültek a Húsvétra. Most úgy mondanánk, hogy ezzel az éves „tisztító kúrát” is megkapta az emberi test.

A főzési szokások kialakulásában, nemcsak a böjt játszott szerepet, hanem az is, hogy minél olcsóbban és minél hamarabb tudják elkészíteni. A háznál lévő anyagokat kellett felhasználni, mivel a földműves embernek csak akkor volt pénze, ha valamit el tudott adni. Az asszonyok egész nap a földeken dolgoztak és csak munka után értek rá főzni. A munkából hazajött éhes embereknek gyorsan kellett a vacsora. Reggel korán indultak a mezőre, ezért tartalmas étel kellett, hogy bírjanak dolgozni.

Az étkezést és a fogyasztott ételeket nagyban befolyásolta az is, hogy krumpli általában minden háztartásban fellelhető volt. A nyáron termelt krumpli pincében vagy veremben jól áttelelt. Úgy osztották, hogy egész télen kitartson. Tehén nem is egy, szintén sok családban volt. Így a tej, vaj, túró, tejföl

adott volt. Akik gazdálkodtak, egy kis darabon kukoricát mindig ültettek. A kukorica szélére egy - egy sorban napraforgót tettek. Ezzel az olaj is biztosítva volt. A kukorica közé babot ültettek, arra fel tudott folyni kihasználva a kis földet. Savanyított káposztát minden család készített, még a legszegényebbek is. Azt tartották, hogy a savanyított káposzta a **szegény ember tehene**. Akinek nem volt tehene az a tejet káposztalével helyettesítette. A főzéshez szükséges zöldséget a kertben megtermelték. A háznál lévő tyúk a tojást biztosították.”

Krumpli leves: Olajon megpároljuk a hagymát és egy kis lisztet. Ha a hagyma üveges, a liszt kezd színesedni, bele tesszük az őrölt piros paprikát. Hideg vízzel felöntjük és beletesszük a kis kockára vágott krumplit. Sóval, borssal ízesítjük. Olajos pirítós kenyérral tálaljuk. Ha gazdagítani akarjuk, lehet bele tenni zöldséget. Sóval, borssal, újabban delikáttal is ízesítjük.

Kehet úgy is, hogy vízbe feltesszük főzni a krumplit, és ha puha berántjuk.

Habart krumpli leves: A kis kockára vágott krumplit hideg vízbe feltesszük főzni. Teszünk bele 2 – 3 darab babérlevelet, és megsózzuk. Amikor a krumpli megfőtt akkor tejjel behabarjuk. Tejbe lisztet keverünk, ízlés szerint ki milyen sűrűre szereti.

Tejfőllel, ecettel ízesítjük. Habarás helyet lehet rántani is. Akkor olajon apróra vágott hagymát párolunk, 1 evőkanál liszttel. Amikor a liszt kezd pirulni, tegyünk bele őrölt piros paprikát és felöntjük hideg vízzel, vagy hideg savanyú káposzta lével, de akkor nem kell

bele előtte ecet. Aki a sűrűbb ételeket szereti, az, több lisztet pirítson.

Feltét: Habart ételek és főzelékek tejére. Olajon pirítunk hagymát, hogy színesebb legyen, lehet tenni bele egy kis őrölt piros paprikát.

Paprikás krumpli: Ezt kétféle képen készítettük.

1. A krumplit apró kockára vágjuk. Olajon apró kockára vágott hagymát fonnyasztunk, teszünk bele őrölt piros paprikát, ebbe az apróra vágott krumplit és felöntjük annyi vízzel, hogy éppen ellepje. Ízesítjük sóval, borssal. Addig főzzük, míg puha lesz a krumpli, közben, ha szükséges, /a krumpli keménységétől függ./ vizet pótoljuk.

Ha marad, másnap lehet belőle készíteni krumplis tésztát.

2. A krumplit vékony karikára vágjuk. Hagymát párolunk, teszünk bele őrölt piros paprikát, bele tesszük a krumplit, és bőven felöntjük vízzel. Úgy is hívják, hogy hosszú lé. Ügyeljünk rá, hogy bőven legyen rajta víz. Ha félig megfőtt a krumpli lehet bele tenni, tarhonyát vagy nokedlit. Ez el is hagyható akkor kenyérral fogyasztjuk.

Egész más az íze a két paprikás krumplinak. Természetesen, ha nem böjtben készítjük ezeket az ételeket, lehet bele főzni szalonna szeletet, vagy kolbász darabokat.

Krumpli zsámiska. Ehhez a legjobb a hópehely krumpli, mert hamar szétfő. Az apróra vágott krumplit feltesszük bő, - kétszer annyi legyen a víz, mint a krumpli - sós vízben főni. Amikor már egészen puha a krumpli, feltörjük. Vagy-

is folytonos keverés mellett annyi lisztet szórunk bele, hogy egészen sűrű legyen. Ha már „pufog” levesszük. Amikor a tányérra kiszedtük kanállal „kútkát” csinálunk a krumpli közepére, és ebbe sóval ízesített pirított vajjal öntünk. Ebbe mártjuk a zsmiskát.

Ha nem fogy el, amit készítettünk másnap lehet készíteni belőle csillagkroketet. Kell bele tenni tojást és egy kis sütőport jól eldolgozva csillagcsöves nyomózsákból tepsibe.

Rézalék: A krumplit héjában felteszük főni. Ha puha, lehúzzuk még melegen a héját, és felvágjuk karikára. Sa-

vanyított káposztát kicsavarjuk, - aki nem szereti nagyon savanyúan, az ki is moshatja – apróra összevágjuk és a felszeletelt krumpli közé keverjük. Meglocsoljuk jó bőven olajjal. Vigyázva keverjük, inkább csak rázzuk, mert a főt krumpli nagyon törik.

„**Törve gruja**” **Tört Krumpli.** Az apróra vágott krumplit sós vízben megfőzzük.

Vigyázzunk, nem kell szétfőzni. Krumplitörővel kissé összenyomjuk.

Olajban párolt, pirított hagymával találjuk. Aki, szereti, színezheti örölt piros paprikával.

Csirmazné Cservényák Ilona:

„Molnárrá lettél, Kövesdi Krisztus vagy.”

/Amatőr színjátszás Mezőkövesden./

2010 karácsonyára megjelent Mezőkövesdi Jezsuita szerzetesrendről szóló könyvet forgatva egy ismerősöm, Pappné Sallai Mária egy mostani 84 éves és egy fiatal leánykori fotójára lettem figyelmes. Kíváncsivá tett hogyan került a könyvbe. Kiderült, hogy 1947-ben bemutatott **Boldogasszony legénye** című színdarab egyik főszereplője, aki a néplányok vallási-szociális tevékenységé kapcsán került a szereplőgárdába.

A darabot P. Deák Bárdos jezsuita szerzetes a Kistemplom fiataljaival tanított be a mezőkövesdi búcsúra. A mély vallási-erköcsi tartalmú misztériumjáték, mely az **emberi bűnököt, a bujaságot, a gőgöt, a torkosságot, az irigységet, a kapzsiságot, a haragot és a rest-**

séget mutatja be. Magával ragadja és elgondolkoztatja a nézőket. A többszöri előadás nagy sikert aratott, és Egerbe is meghívták őket. A bemutatóra a **Fájdalmas búcsú** napján került sor. Ekkor volt Egerben a **Mária kongresszus** melyet Mindszenty bíboros nyitott meg. A megnyitó után került sor az előadásra. Sallai Maria elmondta, hogy „*az egri nagyszerű előadás alkalmával fogadta őket Mindszenty bíboros úr és dicsérő szavai után, megáldotta őket.*”

Milyen a véletlen. Karácsony előtt a mezőkövesdi amatőr Színészeti Egyesület szintén ezt a darabot mutatta be immár harmadszor nagy sikerrel.

Jelenleg több csoport – **Matyóföldi Amatőr Színjátékosok Köre, Színészeti**

Egyesület, Hangstúdió, Szent László Énekkar – a lakosság nagy öröme felváltva mutatják be műsoraikat, szinte mindig teltházzal, akár a színházteremben, akár a Szent László templomban lépnek fel.

Mezőkövesden évszázadok óta nagy hagyománya van az amatőr színjátszásnak. De mikor is kezdődött ez a szórási forma?

Erre ad magyarázatot az 1935-ben a helyi sajtóban Sándor István néprajztudóstól: „Népi misztériumjátékok Mezőkövesden” című cikke. Az amatőr színjátszás – írja – a misztériumjátékok előadásával kezdődött. A misztérium egyenesen a műkedvelők számára íródott. Szuggesztív varázsa éppen az előadás módjában, és egyszerűségében van. „Az idők folyamán e misztériumnak több válfaja alakult ki. Az egyik az egyes ünnepek, szimbolikus cselekmény keretében való magyarázata. Egy másik a miráculum, egyes szentek életéből vett csodálatos események drámai bemutatása, színjátékká formált legenda. Ide tartozik a legtipikusabb és mindmáig legnépszerűbb a passiójáték mely a megváltó szenvedéstörténetének történeti ábrázolása.”

„**Anekdota 1807-ből.**” Passiójátékot tartottak egyszer Kövesd városában, s egy molnármester adta a Krisztus szerepét. /Bán József elbeszélése alapján, ahogy ő a nagyszüleitől hallotta, minden évben más - más céh adta a Krisztus szerepét./ Szerepéhez mérten türelemmel és megadással hallgatta azokat a szitkokat, amelyeket a szenvedés útján, a nép a fejére zúdít, míg valaki rá nem kiáltott:

”Te lisztlopó!” Haragjában felhevülten kiesett erre a szerepéből a molnár, s betörte az ember fejét, aki igazat mondott.” Innen maradt fenn a közmondás: „**Molnárrá lettél, Kövesdi Krisztus vagy**” O. Nagy Gábor: Magyar szólások és közmondások című könyvének 393. oldalán meg is magyarázza: „annak mondták, aki megharagudott érte, ha megmondták neki az igazat.”

A fenti anekdotából lehet következtetni arra, hogy Mezőkövesden már az 1800-as évek elején voltak misztériumjátékok, tehát volt „műkedvelő” színjátszás.

Bővebb információink csak 1897 évtől van, amikor Balázs Ferenc megindítja a helyi újságot. Szinte alig marad ki szám, hogy ne lenne benne valamilyen tudósítás az amatőr színjátékosok munkáiról, próbáiról, előadásairól, sikereiről, előforduló problémákról.

Az 1900-as évek elején a különböző szervezetek adtak műsorokat. Az egyletek, például a legényegyletben a **fiatal káplánok** rendeztek színdarabokat. Olvasókörök, ahol **a tanítók** foglalkoztak a lelkes amatőr színjátékosokkal. Ezek a szervezetek báli rendezvényeit táncsal – francia négyes, palotás – nyitották meg, majd ez a program folyamatosan bővült színdarabok bemutatásával. Ehhez csatlakoztak előadásokkal az iskolák diákja, tanárai, és így felváltva Kövesd lakosságának folyamatos volt a szórakoztatása.

Sok lenne felsorolni a színre került darabokat. Csak ízelítőül pár cím: **A tanonc, Az ördög mátkája, a Sasok,** / Berte József tanító személyesen ment el Gárdonyi Gézához a darab szövegköny-

véért és a szerző a következő szavakkal bocsátotta el. „Ma még nem tudják megérteni sokan a darabom, de ez az előadón múlik, játsszák önök átérzve, s úgy a siker biztosítva van!”/ ***A legény boldondja és sok - sok egyfelvonásos vidám jelenet.***

A háború időszakában csendesebb volt a szórakoztatás. A műkedvelő rendezvények is viselik a háború bélyegét. Az előadások fő célja a rokkant katonák támogatása. Sokan ingyen segítettek az előadások előkészületeiben, az előadásokban díjtalanul működött közre a híres ***Suha Balogh Dezső zenekara. A vegyes ének kar, pedig háborús hangversenyt rendezett.***

Háború után újra megindultak a rendezvények. A Legényegylet, a Polgári Olvasókör, Iparos Olvasókör, a Gimnázium, a Polgári Leányiskola és különböző csoportok felváltva mutatták be előadásaikat. Fordulatot jelentett az 1922-es év amikor Stenbarczér Alajosné szervezésében megalakult a Műkedvelők köre. Olyan embereket gyűjtött össze, akik éltek haltak a színpadért. „A műkedvelő gárda elnöke Gaál István főkántor, titkára dr. Kalo Jenő ügyvéd. Együtt játszott itt a jegyző, az orvos, a földműves, a tanító, és az iparosság nagy egyetértésben. Ők önzetlenül, fáradságot nem ismerve évekig szórakoztatták a nagyrédmű közönséget.

Egy – egy darab 8-10 előadást is megért a „tűzoltó” színpadán. De nem csak helyben, hanem a környék községeiben is többször felléptek.”– mondta visszaemlékezésében Diményné Varga Anna a szereplők egyike 2006-ban a

Közalkalmazott és Köztisztviselők Nyugdíjas Klubja által rendezett kiállításon, mely a bemutatott előadások fotóiból készült.

8 év alatt több mint 100 előadást láthatott a „nagyrédmű közönség”. ***A János vitézzel nyitottak, majd az Iglói diákok, a Kis kadet, A vén gazember, Bob herceg, Gyimesi vadvirág, Bánk Bán és még sok emlékezetes darab volt a repertoárjukon.***

1924-ben fontos döntést hoztak, hogy ne kelljen különböző helyeken fellépniük./ Koronaszálló, Rákóczi étterem, Gimnázium, Tűzoltó színpada/ építenek maguknak színházat. A mezőkövesdi Műkedvelők Köre volt az ***első Magyarországon***, hogy egyesület ilyen döntést hozott. Az elhatározást tett követte és 1924 május 4.-én összefogással, felajánlásokkal elkezdtek az építési munkálatokat.

Nemcsak a környéken és a megyében volt híre a lelkes csapatnak, de az országos sajtóban is vízhangot kapott. ***Móricz Zsigmond személyesen is meglátogatta a*** kitűnő tehetséggel, lelkesedéssel „dolgozó” ***szereplő gárdát*** és engedélyt adott a „Nem élhetek muzsikászó nélkül” című darabjának színrevitelére.

Mint mindennek a II. Világháború az amatőr színészkedésnek is véget vetett, viszont ez a szép hagyomány nem ment veszendőbe. Az 1950-es években ismét szárnyakat kapott. Az előző ciklusban szereplő Varga házaspár gyermekei, akik az amatőr színjátzáshoz jó indítást kaptak, felecsperedtek. A háború után Varga István vezetésével, nagy

lelkesedéssel kezdtek - őseik példájára - színjátszó csoportot szervezni. Új fiatal tehetségek kerültek a csoportba, akik méltó utódai lettek a nagy múltú egyesületnek.

A szereplők között volt olyan, aki később a színpadot választotta hivatásának. Ilyen volt ***Kovács János, aki, később a szegedi színház tagja lett, a liszt díjas Jablonkay Éva a Magyar Operaház tagja, ...Jenő pedig a Falurádió bemozdója lett.***

Egymás után arattak sikereket, ***A nótás kapitány, Iglói diákok, Aranycsillag, Bástyásétány 77, a Néma Levente, Jobb, mint otthon, Zimberi - zombori szép asszony és még sok más darabokban.***

A csoport előadásaihoz az Önkéntes Tűzoltó Egyesület nyújtott segítséget, melyet a Műkedvelő Gárda azzal hálált meg, hogy a háborúban tönkrement tűzoltók lakásait felújította, és berendezte. Ebből is látszik, hogy sikereik voltak hiszen, renoválni csak bő bevételből tudtak.

Közben Varga István elvégezte a rendezői szakot, és így még szakszerűbb irányítás alá került a „világot rengető deszkákat” koptató fiatalok. Színre került többek között az ***Armány és szerelem, és a Bánk Bán.*** A klasszikus darabok mellett előtérbe kerültek a helyi vonatkozásokat feldolgozó darabok. ***„A közelmúlt summás életének keservei, az 1848-as szabadságharc kövesdi emlékeinek felidézése, a lassan világhírre szertevő matyó népművészet eredetének bogozgatása ad témát a helyi szerzőpáros: Kiss Gyula író és Varga István rendezői***

fantáziájának.” Megszületik, és színre kerül a ***„Hív a haza” „Sereg András” „Matyó rózsza” színdarabok. Valamint Laczkó Pető János: „Matyó lakodalom” és Lajos Árpád: „Matyó aratás” című műveik.***

Közben megalakul a Matyó Néptánc Egyesület, melynek közreműködésével még színesebbek lettek az előadások. Nem is marad el a siker. A községi és járási elismeréseken túl megyei sőt országos hírnevet is szereztek. Vendégszereplésre meghívták őket a miskolci Déryné Színházba, és az országos amatőr színházi versenyen díjat nyertek.

A megyei Észak Magyarország napilap - mely többször hírt adott az előadásokról – mellett országos lapok is megemlékeztek a sikerekről. A ***„Népművészeti Híradó”, a „Széphalom”, a „Szabad Nép” is hírt ad. A „Művelt Nép”-ben*** Kürti László méltatja a bemutatót. Kiemelte, hogy ez a mű ízes szép nyelven íródott. Alkalmat ad kitűnő alakításokra. Ebben aztán nincs is hiány. Az előadáson meglátszik, hogy a rendező is, a szereplők is világosan megértették feladataikat.”

Mihályfi Ernő népművelődési miniszterhelyettes választói beszédében is hivatkozott a mezőkövesdiek kulturális eredményeire: ***„Büszke lehet Mezőkövesd, az egész Matyó vidék és egész Borsod megye azokra a nagyszerű eredményekre, melyeket a legutóbbi kultúrversenyen értek el.”***

Ez volt a mezőkövesdi amatőr színjátzás második aranykora. A harmadik, pedig napjainkban zajlik. Mint az elején említettem, több csoport is folya-

matosan szórakoztatja Mezőkövesd lakosságát.

Felhasznált irodalom:

- Diményné Varga Anna: Műkedvelők Mezőkövesden a XX. Század első felében. Matyóföld. 2007-2008. 167-169. p.
- Észak Magyarország. 1953. február. 21. április. 2. április. 7.
- Észak Magyarország. 1954. november. 9.
- Észak Magyarország. 1955. február. 27.
- Kiss Gyula: A mezőkövesdi Matyó Együttes története a sajtóban. Matyóföld. 1973. 67-79. p.
- Kiss Gyula: Néhány megjegyzés egy öntevékeny színjátszó csoport munkájáról. Széphalom.
- Margalis Ede: Magyar közmondások és közmondásszerű szólások. Bp. 1990. 558. p.
- Mezőkövesd és Vidéke: 1897. 46. sz.

- 1898. 11, 13, 14 számok.
- 1899. 3, 17. számok.
- 1920. 14. sz.
- 1924. 19, 34. sz.
- 1930. 1. sz.
- 1936. 1. sz.
- O. Nagy Gábor: Magyar szólások és közmondások. Bp. Gondolat. 1966. 393. p.
- Sándor István: Népi misztériumjátékok Mezőkövesden. Mezőkövesd és Vidéke. 1935. 46. p.
- Varga István: Műkedvelő színjátszás Mezőkövesden. Matyóföld. 1981 – 82. 56 – 69. p.
- Varga István: Műkedvelő színjátszás Mezőkövesden. Matyóföld. 1985. 47 – 54. p.
- Varga László: Jezsuita misszió. A mezőkövesdi Kistemplom. Korrajzok, naplójegyzetek és emlékezések. 2010.

Johannes Cassianus

Johannes Cassianus atya valamikor a 380-as években született a szíriai Scythopolisban. Jó nevelést kaphatott, mert műveiből kiderül, hogy az ókori klasszikus irodalmat kiválóan ismeri.

Betlehemben lép kolostorba, ahol életre szóló barátságot köt Szent Germanossal. Barátjával indul el Egyiptomba, hogy az ott élő szerzeteseket, remetéket és cenobitákat felkeressék, azok életét és tanítását tanulmányozzák. Ez az út közel tíz évig tartott.

Ő örökíti meg számunkra az egyiptomi szerzetesség hőskorát. Az „Instituta” című négykötetes könyvében bemutatja az egyiptomi és szíriai kolostorok életét, mintegy példaképpen a nyugatiak számára. De írt a nyolc főbűnről is nyolc fejezetet, amit a szerzetes élet

szempontjából mutat be, szentírási idézetekkel támogatva és a szerzetesek életéből vett kis történetekkel színesítve. Ezek az **apophtegma**k. **Cassianus atya** külön irodalmi műfajt teremt a szerzetesirodalmon belül, ezek a „collatiók”. Összesen 24 ilyen „művet” írt.

Az egyiptomi szerzeteseket, remetéket elsősorban nem egy írott szabály, regula tartja össze és szabályozza életüket, hanem egy-egy kiemelkedő szent életű atya, apát. Ezeket nem a közösség választja vezetőül, hanem azáltal lesznek a szerzetesek között első, hogy megkapják Szentlélek valamilyen karizmáját. Ezekhez a szentatyákhoz fordulnak aztán a többiek tanácsért, amit meg is kapnak egy-egy logion, tömör mondás, vagy szentírási idézet formájában.

Ezeket a mondásokat aztán továbbadták, vagy lejegyezték és gyűjtötték is őket.

A „collatiók” során egy vagy több tanítvány felkeres valamilyen atyát, és közös ima után felteszik kérdésüket. Ilyenkor a Szentlélek kegyelmét birtokló atya vonakodik, méltatlannak tartja magát a válaszadásra, majd rááll a válaszadásra.

Cassianus atya itt nem rövid válaszokat írt le, hanem a szentatyák hosszabb

előadásait egy-egy témában, amit a tanítványok kérdéseikkel is megszakítana.

Magyarul ez az írása 1998-ban jelent meg, Johannes Cassianus: Az Egyiptomi Szerzetesek Tanítása I-III. (Collationes Patrum) címen, a Magyar Bencés Kongregáció kiadásában, Simon Árkád (+1976) fordításában.

Cassianus atya nem marad Egyiptomban, ahogy barátjával tervezgetik. Hazatérnek, és valamivel 400 után Konstantinápolyban Aranyszájú Szent János pátriárka diakónussá szenteli.

Aranyszájú Szent János pátriárka száműzetése után a hozzá hű papság levelét és üzenetét viszi Rómába Ince pápához.

Lehetséges, hogy Ince pápa szentelte pappá Cassianust, ezt nem tudjuk biztosan, de 415 körül Dél-Galliában találjuk, Marseille mellett, ahol két kolostort is vezet.

435-ben halt meg életszentség hírében. Ünnepe február 29 vagy 28.

Impresszum

Felelős szerkesztő: Demkó Balázs

Paróchia: 3326 Ostoros, Arany J. u. 8. Tel: (36) 785 512, (30) 296 8844

Honlapcím: www.egriparochia.hu

Számlaszám: CIB Bank 10700282-48602703-51100005